

8. Sociology

Course Content

- Unit I Development of Sociology and Anthropology in Nepal** (15 periods)
- History of sociology and anthropology in Nepal (Researches, Teaching and Institutional Development)
 - Scope and importance of Sociology and Anthropology in Nepal
- Unit II People and Economy of Nepal** (35 periods)
- A. People**
- Population size and distribution (Age, sex, caste/ethnicity, language, religion, ecological region)
 - Fertility, mortality and migration of the inhabitants of mountain, hill and Terai,
 - Pluralism and diversity : (cultural, demographic, caste/ethnic and class, economic and political)
- B. Economy**
- Existing subsistence, commercial and industrial economic systems in Nepal
- C. National Integration**
- Historical process of nationhood and cultural integration (language, rituals and customs), normative integration and social integration
- Unit III Social Stratification in Nepal** (15 Periods)
- Caste/ethnicity based social stratification
 - Gender based social stratification
 - Economy based social stratification
- Unit IV Social and Cultural Change in Nepal** (15 Periods)
- Gradual and planned social and cultural change in Nepal
 - Processes of modernization, urbanization, Sanskritization and Hinduization in Nepal
 - Factors of social and cultural change in Nepal
 - Role of communication and media in social and cultural change in Nepal
 - Resistance to social and cultural change
- Unit V Major Religions and Festivals in Nepal and Their Sociological and Anthropological Implications** (40 Periods)
- Religions**
- Introduction to and origin of religion
 - *Hinduism*: Key features, sects: Shaivism, Vaishnavism and Shaktism
 - *Buddhism*: Key features, sects: Vajrayan, Mahayan and Hinayan *Islam*: Key features, sects: Siya and Sunni
 - *Christianity*: Key features, sects: Catholics and Protestants
 - *Kirat*: Key features
- Festivals**
- Dashain, Tihar, Holi, Chhath, Lhosar, Id, Christmas
- Unit VI Brief Ethnographies of the Peoples of Nepal** (30 Periods)
- Ethnography of the Brahman/Chhetri, Chepang, Dhimal, Gurung, Limbu, Magar, Newar, Rai, Sherpa, Tamang, Thakali and Tharu.
- (Focus will be given in the origin, population size and distribution, main features of their social and cultural life, their language, adaptive strategies, overall economy, their role in nation building, relationship with other caste/ethnic groups and recent changes occurred in their everyday life)
- Students are required to prepare a paper on any issues related to Nepali Society and Culture in consultation with the teacher and must make presentations at the end of the academic year. This paper may either be based on literature review or field research. The length of the paper should be within a range of 7-10 pages (A4 size paper with double space and font size 12)

MODEL QUESTION

[HSEB Examination 2072 (2015)]

Time: 3 hrs.

Full Marks:- 80

Pass Marks:- 28

समूह 'क' (Group 'A')

(विस्तृत उत्तरात्मक प्रश्नहरू/Long answer questions)

कुनै दुई प्रश्नको उत्तर दिनुहोस्: (Attempt any two questions) 2×12=24

१. नेपालमा समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्रको महत्त्वबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।

Explain the importance of Sociology and Anthropology in Nepal. [From Unit I]

२. राष्ट्रिय एकिकरण भनेको के हो ? राष्ट्रिय एकिकरणको ऐतिहासिक प्रक्रियाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।

What is national integration? Discuss the historical process of national integration.

[From Unit II]

३. नेपाली समाजमा आर्थिक आधारमा भएका सामाजिक स्तरीकरणबारे चर्चा गर्नुहोस् ।

Explain the economy based social stratification in Nepali Society. [From Unit III]

समूह 'ख' (Group 'B')

(सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्नहरू/Short answer questions)

कुनै सात प्रश्नहरूको उत्तर दिनुहोस् ।

Attempt any seven questions. 7×8=56

४. किरात धर्मका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।

Explain the characteristics of Kirat Religion. [From Unit V]

५. प्रजनन निर्धारकका मुख्य तत्त्वहरूबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।

Explain the main determinant factors of Fertility. [From Unit II]

६. नेपालमा शहरीकरणको प्रक्रियाबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।

Discuss the process of Urbanization in Nepal. [From Unit IV]

७. हिन्दु धर्मका विभिन्न सम्प्रदायहरूबारे चर्चा गर्नुहोस् ।

Discuss the various sects of Hindu religion. [From Unit V]

८. नेपाली समाजमा जाति व्यवस्थाका गुणहरू र अवगुणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।

Describe the merits and demerits of caste system of Nepali society. [From Unit III]

९. नेपाली समाजको बडा दशैं पर्वको बारेमा वर्णन गर्नुहोस् ।

Describe Bada Dashain festival of Nepali society. [From Unit V]

१०. नेपालमा सांस्कृतिकरणको प्रक्रियाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।

Discuss the process of Sanskritization in Nepal. [From Unit IV]

११. ग्रामीण क्षेत्रबाट शहरी क्षेत्रको बसाइँ-सराईका मुख्य कारणबारे चर्चा गर्नुहोस् ।

Discuss the main causes of migration from rural to urban area. [From Unit II]

१२. तलका कुनै दुई छोटो उत्तर दिनुहोस्:

Write short notes on any two of the following:

(क) छठ (Chhath) [From Unit V]

(ख) इद (Id) [From Unit V]

(ग) आधुनिकरण (Modernization) [From Unit IV]

(घ) लैङ्गिक (Gender) [From Unit III]

Exam Questions**Unit I: Development of Sociology and Anthropology in Nepal**

१. नेपालमा समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्रको महत्त्वबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the importance of Sociology and Anthropology in Nepal. [Q.N.1, 2072]
२. नेपालमा समाजशास्त्र/मानवशास्त्रको संस्थागत विकासबारे उल्लेख गर्नुहोस् ।
Trace out the institutional development of sociology and anthropology in Nepal. [Q.N. 3, 2071]
३. नेपालमा समाजशास्त्र/मानवशास्त्रको महत्त्वबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Discuss the importance of sociology and anthropology in Nepal. [Q.N.7, 2071]
४. समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्रलाई परिभाषित गर्नुहोस् । नेपालमा यसको क्षेत्रबारे वर्णन गर्नुहोस् ।
Define sociology and anthropology. Explain their scope in Nepal. [Q.N. 2, 2070]
५. नेपालमा समाजशास्त्र/मानवशास्त्रको ऐतिहासिक विकासबारे उल्लेख गर्नुहोस् ।
Trace out the historical development of sociology and anthropology in Nepal. [Q.N. 3, 2069]
६. नेपालमा समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्रको महत्त्वबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Discuss the significances of sociology and anthropology in Nepal. [Q.N. 12, 2069]
७. समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्रलाई परिभाषित गर्नुहोस् । नेपालमा यसको महत्त्वबारे वर्णन गर्नुहोस् ।
Define Sociology and Anthropology. Explain its importance in Nepal. [Q.N.1,2068]
८. नेपालमा समाजशास्त्र/मानवशास्त्रको ऐतिहासिक विकासबारे उल्लेख गर्नुहोस् ।
Trace out the historical development of sociology and anthropology in Nepal. [Q.N. 1, 2067]
९. नेपालमा समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्रको महत्त्वबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Discuss the significance of sociology & anthropology in Nepal. [Q.N. 11, 2067]
१०. नेपालमा समाजशास्त्र र मानवशास्त्रको ऐतिहासिक विकासबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the historical development of sociology and anthropology in Nepal. [Q.N. 1, 2066]
११. नेपालमा समाजशास्त्र र मानवशास्त्रको महत्त्वबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the importance of sociology and anthropology in Nepal. [Q.N. 11, 2066]
१२. नेपालमा मानवशास्त्र तथा समाजशास्त्रको संस्थागत विकासबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the institutional development of anthropology and sociology in Nepal. [Q.N. 2, 2065]
१३. नेपालमा मानवशास्त्र तथा समाजशास्त्रको अध्ययनको महत्त्वबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the importance of anthropology & sociology in Nepal. [Q.N. 4, 2065]
१४. नेपालमा मानवशास्त्र तथा समाजशास्त्र विषयको ऐतिहासिक विकासक्रमको बारेमा वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the historical development of anthropology and sociology in Nepal. [Q.N. 3, 2064]
१५. मानवशास्त्र भनेको के हो ? नेपालमा मानवशास्त्रको विकासक्रमबारे छोटो विवरण दिनुहोस् ।
What is anthropology ? Give a short description of anthropological development in Nepal. [Q.N. 3, 2062]

१६. नेपालमा समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्र विषयको ऐतिहासिक विकासक्रमको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the historical development of sociology and anthropology in Nepal. १५ [Q.N. 1, 2061]
१७. नेपालमा समाजशास्त्रीय तथा मानवशास्त्रीय विकासको चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the sociological and anthropological development in Nepal. [Q.N. 3, 2059]
१८. समाजशास्त्र र मानवशास्त्रलाई परिभाषित गर्नुहोस् । नेपालमा यसको महत्वको वर्णन गर्नुहोस् ।
Define Sociology and Anthropology. Discuss their importance in Nepal. [Q.N. 1, 2058]
१९. नेपालमा समाजशास्त्रीय र मानवशास्त्रीय विकासको चर्चा गर्नुहोस् ।
Describe, in brief, Sociological and Anthropological development in Nepal. [Q.N. 4, 2058]
२०. नेपाली समाजमा मानवशास्त्रको महत्वको चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the importance of Anthropology in Nepali Society. [Q.N. 11, 2058]
२१. छोटो उत्तर दिनुहोस् (Write short note)
(क) मानवशास्त्र (Anthropology) [Q.N. 12(b), 2063]
(ख) समाजशास्त्र (Sociology) [Q.N. 10(b), 2062]

Unit II: People and Economy of Nepal

१. प्रजनन निर्धारकका मुख्य तत्त्वहरूबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the main determinant factors of Fertility. [Q.N.5, 2072]
२. राष्ट्रिय एकीकरण भनेको के हो ? राष्ट्रिय एकीकरणको ऐतिहासिक प्रक्रियाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
What is national integration? Discuss the historical process of national integration. [Q.N.2, 2072]
३. ग्रामीण क्षेत्रबाट शहरी क्षेत्रको बसाइँ-सराईका मुख्य कारणबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the main causes of migration from rural to urban area. [Q.N.11, 2072]
४. बसाइँ सराई भनेको के हो ? पहाडबाट तराईतर्फ बसाइँ सराई हुनाका जिम्मेवार कारकतत्त्वहरू कुन-कुन हुन् ? व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define migration. Discuss what are the determinant factors of migration from Hill to Terai. [Q.N. 2, 2071]
५. नेपाली समाजमा जाति/जनजाति अनुसार जनसङ्ख्याको वितरणबारे उल्लेख गर्नुहोस् ।
Trace out the population distribution by caste/ethnicity in Nepali society. [Q.N. 4, 2071]
६. नेपालमा औद्योगिक अर्थ व्यवस्थाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the industrial economic system in Nepal. [Q.N. 8, 2071]
७. राष्ट्रिय एकीकरणको ऐतिहासिक प्रक्रियाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the historical process of national integration. [Q.N. 11, 2071]
८. अर्थव्यवस्था भनेको के हो ? नेपालको आधुनिककालीन अर्थव्यवस्थाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
What is economy? Discuss the modern economic system of Nepal. [Q.N. 3, 2070]
९. नेपालमा प्रजनन तथा मृत्युदरको बारेमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Describe the fertility and mortality rate in Nepal. [Q.N. 5, 2070]
१०. नेपालमा भाषा र धर्मको आधारमा जनसङ्ख्या वितरणबारे उल्लेख गर्नुहोस् ।
Trace out the population distribution by language and religion. [Q.N. 7, 2070]
११. नेपालमा प्रजनन तथा मृत्युदरको बारेमा व्याख्या गर्नुहोस् । नेपालमा पहाडबाट तराईतर्फ बसाइँ सार्नुका जिम्मेवार कारकतत्त्वहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।

- Describe the fertility and mortality rate in Nepal. Discuss the determinant factors of migration from Hill to Tarai in Nepal. [Q.N. 2, 2069]
१२. नेपालमा जाति तथा जनजातिका अनुसार जनसङ्ख्याको वितरणबारे उल्लेख गर्नुहोस् ।
Trace out the population by caste and ethnicity in Nepal. [Q.N. 4, 2069]
१३. नेपाली समाजको सांस्कृतिक विविधताको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Describe the cultural diversity of Nepali society. [Q.N. 10, 2069]
१४. अर्थव्यवस्था भनेको के हो ? नेपालको आधुनिककालीन अर्थव्यवस्थाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
What is Economy ? Discuss the modern economic system of Nepal. [Q.N.2,2068]
१५. राष्ट्रिय एकीकरणको ऐतिहासिक प्रक्रियाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the historical process of national integration. [Q.N.4,2068]
१६. प्रजनन भनेको के हो ? प्रजननका निर्धारक तत्वहरू के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् ।
What fertility ? Explain the determinant factors of fertility. [Q.N.7,2068]
१७. बसाइँ सराईका कारक तत्वहरू के के हुन् ? वर्णन गर्नुहोस् ।
What are the causal factors of Migration ? Explain. [Q.N.8,2068]
१८. राष्ट्रिय एकीकरणको ऐतिहासिक प्रक्रियाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the historical process of national integration. [Q.N. 5, 2067]
१९. नेपालमा व्यापारिक उत्पादन प्रणालीबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Describe the commercial production system in Nepal. [Q.N. 6, 2067]
२०. नेपाली समाजमा धर्मअनुसार जनसङ्ख्याको वितरणबारे उल्लेख गर्नुहोस् ।
Trace out the population by religion in Nepali society. [Q.N. 7, 2067]
२१. पहाडबाट तराईतर्फ बसाइँसराई हुनाका जिम्मेवार कारकतत्वहरू कुनकुन हुन् ? व्याख्या गर्नुहोस् ।
What are the determinant factors of migration from hill to Tarai. [Q.N. 8, 2067]
२२. एकतामा अनेकता र अनेकतामा एकता नेपाली समाजको विशेषता हो । उपयुक्त उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
Unity in diversity and diversity in unity is the characteristic of Nepali society. Explain with references. [Q.N. 2, 2066]
२३. नेपाली समाजको आर्थिक संरचनाबारे निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write an essay on the economic structure of Nepali society. [Q.N. 4, 2066]
२४. वि.सं. २००७ पछिको नेपाली समाजको इतिहासबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the history of Nepali society after 2007 B.S. [Q.N. 4(or), 2066]
२५. राष्ट्रिय एकीकरणबारे निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write an essay on national integration. [Q.N. 10, 2066]
२६. वि.सं. २००७ पछि भएका परिवर्तनलाई मध्यनजर राख्दै नेपाली समाजको ऐतिहासिक विकासबारे वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the historical development of Nepali society with particular focus on the changes occurred after 2007 B.S. [Q.N. 1, 2065]
२७. नेपाली समाजभित्रको सांस्कृतिक विविधताबारे निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write an essay on the cultural diversity within Nepali society. [Q.N. 4(Or), 2065]
२८. राष्ट्रिय एकताबारे छोटो निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write a short essay on national integration. [Q.N. 8(Or), 2065]
२९. छोटकरीमा प्राचीन कालदेखि आधुनिक कालसम्मको नेपाली समाज र संस्कृतिको ऐतिहासिक विकासक्रमको बारेमा वर्णन गर्नुहोस् ।
Briefly trace out the historical development of Nepali society and culture from ancient period to the modern period. [Q.N. 1, 2064]
३०. सन् २००९ को जनगणनाअनुसार नेपालको जनसङ्ख्याको संरचनाबारे छोटो वर्णन गर्नुहोस् ।

- According to the 2001 census, write short description of demographic features of Nepal. [Q.N. 9, 2064]
३१. नेपाली समाजको एकता र विविधताको बारेमा छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe briefly the unity and diversity in Nepali society. [Q.N. 11, 2064]
३२. संस्कृतिको परिभाषा दिनुहोस् । नेपाली संस्कृति र समाजको छोटकरीमा ऐतिहासिक विकासक्रमबारे लेख्नुहोस् ।
Define culture. Trace out briefly the historical development of Nepali culture and society. [Q.N. 1, 2063]
३३. गोपालवंशीहरूले नेपालमा शासन गरेको समयको नेपाली समाजको संरचनाबारे छोटो वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe briefly about the social structure of Nepali society during the Gopal Period. [Q.N. 4, 2063]
३४. सन् २००१ को जनगणनाअनुसार नेपालको आर्थिक रूपले सक्रिय जनसङ्ख्याको जनसाङ्ख्यिक विशेषताबारे छलफल गर्नुहोस् ।
Based on 2001 census, discuss the demographic characteristics of economically active population of Nepal. [Q.N. 7, 2063]
३५. "नेपाली समाज विविधता भएको समाज हो ।" उपयुक्त उदाहरण दिई व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain, "Nepali society as a diversified society" with appropriate examples. [Q.N. 8, 2063]
३६. गोपाल, महिषपाल र आधुनिक कालको आधारमा नेपालको सांस्कृतिक इतिहासबारे वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the cultural history of Nepal with special reference to Gopala, Mahispala and Modern era. १५ [Q.N. 1, 2062]
३७. नेपालको आर्थिक व्यवस्थाबारे छोटो टिप्पणी लेख्नुहोस् ।
Write short notes on the economic system of Nepal. १० [Q.N. 4, 2062]
३८. राष्ट्रिय एकता भनेको के हो ? नेपालमा राष्ट्रिय एकताबारे छोटकरीमा लेख्नुहोस् ।
What is national integration ? Write in brief about the national integration in Nepal. १० [Q.N. 6, 2062]
३९. २००१ को जनगणनाअनुसार नेपालको जनसङ्ख्याको उमेर र लिंगानुसार बनेटको उल्लेख गर्नुहोस् ।
Discuss the age, sex composition of Nepali population according to the 2001 census. १० [Q.N. 11, 2062]
४०. नेपालमा राष्ट्रिय एकताबारे निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write an essay on national integration in Nepal. १५ [Q.N. 2, 2061]
४१. नेपालमा विविधतामा एकता छ भन्ने कुराको विश्लेषण गर्नुहोस् ।
Analyse the "Unity in Diversity" in Nepal. १० [Q.N. 8, 2061]
४२. नेपालको आर्थिक पक्षको छोटकरी वर्णन गर्नुहोस् ।
Briefly describe the economic aspect of Nepal. १० [Q.N. 9, 2061]
४३. नेपाली समाज र सांस्कृतिको ऐतिहासिक विकासक्रमबारे लेख्नुहोस् ।
Trace out the historical development of Nepali society and culture. २० [Q.N. 1, 2060]
४४. राष्ट्रिय एकताको परिभाषा गर्नुहोस् ? नेपालको क्षेत्रीय एकता नै राष्ट्रिय एकताको सूचक हो भन्ने कुरा प्रष्टयाउनुहोस् ।
Define national integration ? Discuss regional unity of Nepal as an indicator of national integration. २० [Q.N. 2, 2060]
४५. २०५८ सालको जनगणनाअनुसार नेपाली समाजको उमेर र लिंगगत जनसङ्ख्या स्थितिबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Based on 2058 census, explain the age and sex structure of Nepali society. १० [Q.N. 6, 2060]
४६. नेपाली समाज र संस्कृतिको विविधता भित्रको एकताका बारेमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Discuss about unity in diversity in the Nepalese Society and Culture. [Q.N. 4, 2059]
४७. १९९१ को जनगणनाअनुसार नेपालको उमेर तथा लिंग बनेटको चर्चा गर्नुहोस् ।

४८. Discuss the age and sex composition of Nepal according to the 1991 census. [Q.N. 9, 2059]
तपाईं संस्कृतीलाई कसरी परिभाषित गर्नुहुन्छ ? नेपाली संस्कृतीमा परिवर्तन ल्याउने कारक तत्व के के हुन् ? छलफल गर्नुहोस् ।
४९. How do you define culture ? Discuss the changing factors of Nepali culture. [Q.N. 2, 2058]
नेपाली समाजमा अनेकतामा एकताबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
५०. Discuss unity in diversity in Nepalese society. [Q.N. 5, 2058]
१९९१ को जनगणना अनुसार नेपालको उमेर तथा लिंग बोटको उल्लेख गर्नुहोस् ।
५१. Discuss the age and sex composition of Nepal according to the 1991 Census. [Q.N. 9, 2058]
दुईको छोटो उत्तर दिनुहोस् : (Write short notes :)
- (क) सामाजिक हैसियत (Social Status) [Q.N. 12(d), 2065]
(ख) राष्ट्रिय एकता (National unity) [Q.N. 12(c), 2063]
(ग) सांस्कृतिक विविधता (Cultural diversity) [Q.N. 10(c), 2062]
(घ) सांस्कृतिक विविधता (Culture Diversity) [Q.N. 11(b), 2060]

Unit III: Social Stratification in Nepal

१. नेपाली समाजमा आर्थिक आधारमा भएका सामाजिक स्तरीकरणबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Explain the economy based social stratification in Nepali Society. [Q.N.3, 2072]
२. नेपाली समाजमा जाति व्यवस्थाका गुणहरू र अवगुणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Describe the merits and demerits of caste system of Nepali society. [Q.N.8, 2072]
३. सामाजिक स्तरीकरण भनेको के हो ? जाति र जनजातिको आधारमा कसरी सामाजिक स्तर निर्धारण हुन्छ ? प्रस्ट पार्नुहोस् ।
What is social stratification? How social strata are determined by caste and ethnicity? [Q.N. 1, 2071]
४. लैङ्गिक र आर्थिक स्थितिबाट कसरी नेपाली समाजको स्तर निर्धारण हुन्छ ? प्रस्ट पार्नुहोस् ।
How social strata in Nepalese society is determined by gender and economic status. [Q.N. 11, 2070]
५. जाति तथा जनजातीयताका आधारमा नेपाली समाजको स्तरीकरणबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the caste and ethnicity based stratification of Nepali society. [Q.N. 5, 2069]
६. सामाजिक स्तरीकरण भनेको के हो ? लैङ्गिक र आर्थिक स्थितिबाट कसरी सामाजिक स्तर निर्धारण हुन्छ ? प्रस्ट पार्नुहोस् ।
What is social stratification ? How social strata is determined by gender and economic status. [Q.N. 3, 2067]
७. वर्गको परिभाषा दिनुहोस् । वर्ग र सामाजिक गतिशीलताबीचको सम्बन्धबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Define class. Discuss the connection between class and social mobility. [Q.N. 5, 2066]
८. लैङ्गिकताको परिभाषा दिनुहोस् । नेपालको सन्दर्भमा कसरी लैङ्गिकतालाई जनसहभागिता र विकाससँग सम्बद्ध गराइएको छ ?
Define Gender. How is gender linked with people's participation and development in Nepal ? [Q.N. 3, 2065]
९. नेपाली समाजको वर्गीय संरचनाबारे निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write an essay on the class structure of Nepali society. [Q.N. 6, 2065]
१०. नेपाली समाजमा पारिवारिक स्वास्थ्य तथा प्रजननसँग लैङ्गिक सम्बन्ध र भूमिकालाई कसरी सम्बद्ध गर्न सकिन्छ ?
How can we link family health and fertility with gender relation & gender role in Nepali society ? [Q.N. 8, 2065]
११. वर्गको परिभाषा दिनुहोस् । नेपाली समाजको वर्गीय संरचनाको वर्णन गर्नुहोस् ।
Discuss class. Describe the class structure of Nepali society. [Q.N. 2, 2064]

१२. सामाजिक गतिशीलताको परिभाषा दिनुहोस् र नेपाली समाजको सन्दर्भमा सामाजिक गतिशीलताको विवेचना गर्नुहोस् ।
Define social mobility and assess social mobility in Nepali context. [Q.N. 6, 2064]
१३. नेपाली समाजमा लैङ्गिक भूमिकाबारे वर्णन गर्नुहोस् ।
Discuss the role of gender in Nepali society. [Q.N. 10, 2064]
१४. नेपाली समाजमा वर्ग र जातको बीचमा केके समानता र असमानता पाइन्छन् ? व्याख्या गर्नुहोस् ।
Analyze similarities and differences between class and caste in Nepali society ? [Q.N. 3, 2063]
१५. सामाजिक गतिशीलता भन्नाले के बुझिन्छ ? "हिन्दू समाजमा सामाजिक गतिशीलता सजिलो प्रक्रिया हो ।" व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is social mobility ? 'Social mobility is an easy process in Hindu Society'. Explain. [Q.N. 6, 2063]
१६. जातिको परिभाषा गर्दै नेपाली समाजको जातीय संरचनाबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define caste and explain the caste structure of Nepalese society. १५ [Q.N. 2, 2062]
१७. सामाजिक गतिशीलता भन्नाले के बुझिन्छ ? नेपाली समाजको गतिशीलताबारे छोटकरीमा लेख्नुहोस् ।
What is the meaning of social mobility ? Write in short about the mobility of Nepalese society. १० [Q.N. 7, 2062]
१८. वर्गको परिभाषा गर्नुहोस् र वर्ग र जातमा के फरक छ ?
Define class and distinguish differences between class and caste. १० [Q.N. 8, 2062]
१९. नेपाली समाजमा महिलाहरूको स्थितिबारे लेख्नुहोस् । १०
Write about the status of women in Nepalese society. [Q.N. 9, 2062]
२०. वर्ग तथा जात व्यवस्थाका आधारभूत विशेषताहरू के के हुन् ?
What are the basic features of class and caste system ? १५ [Q.N. 3, 2061]
२१. नेपालमा लिङ्ग अवधारणा र लैङ्गिक समस्याबारे वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe gender and problems of gender in Nepali society. १० [Q.N. 6, 2061]
२२. नेपालको परिप्रेक्षमा जात र धर्म छुट्याउनुहोस् ।
Differentiate class and caste, with special reference to Nepal. १० [Q.N. 4, 2060]
२३. सामाजिक गतिशीलता भन्नाले के बुझिन्छ ? जातप्रथा कसरी सामाजिक गतिशीलताको बाधक छ ? प्रष्ट पार्नुहोस् ।
What is social mobility ? why caste is a barrier of social mobility in Nepal ? Explain. १० [Q.N. 5, 2060]
२४. नेपाली हिन्दू समाजको आधारमा लिङ्गको व्याख्या गर्नुहोस् ।
Analyse gender in the Hindu Society of Nepal. १० [Q.N. 10, 2060]
२५. लिङ्गलाई परिभाषित गर्नुहोस् । जेन्डर लिङ्ग (sex) बीच भिन्नता देखाउनुहोस् ।
Define gender. Make distinction between gender and sex. [Q.N. 6, 2058]
२६. जातलाई परिभाषा गर्नुहोस् र जाति र वर्गबीचको भिन्नता बताउनुहोस् ।
Define caste and make distinction between caste and class. [Q.N. 5, 2059]
२७. तलका प्रश्नको छोटो उत्तर दिनुहोस् :
(Write short notes on the following question :)

(क)	लैङ्गिक (Gender)	[Q.N.12(d), 2072]
(ख)	लैङ्गिक विभेद (Gender discrimination)	[Q.N.12(c),2068]
(ग)	लैङ्गिक सम्बन्ध (Gender relation)	[Q.N. 12(a), 2066]
(घ)	जातीय संरचना (Caste Structure)	[Q.N. 12(a), 2065]

Unit IV: Social and Cultural Change in Nepal

१. नेपालमा शहरीकरणको प्रक्रियाबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Discuss the process of Urbanization in Nepal. [Q.N.6, 2072]
२. नेपालमा सांस्कृतिकरणको प्रक्रियाबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the process of Sanskritization in Nepal. [Q.N.10, 2072]
३. आधुनिकीकरणलाई परिभाषित गर्दै नेपालमा आधुनिकीकरण प्रक्रियाका बारेमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define modernization and explain the process of modernization in Nepal.[Q.N. 9, 2071]
४. नेपालमा सामाजिक तथा सांस्कृतिक परिवर्तनमा सञ्चारको भूमिकाबारे उल्लेख गर्नुहोस् ।
Discuss the role of communication in socio-cultural change in Nepal [Q.N. 10, 2071]
५. संस्कृतिकरण र हिन्दूकरणबारे तुलनात्मक निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write a comparative essay on Sanskritization and Hinduization. [Q.N. 4, 2070]
६. नेपालमा सामाजिक तथा सांस्कृतिक परिवर्तनमा सञ्चारको भूमिकाबारे उल्लेख गर्नुहोस् ।
Discuss the role of media in socio-cultural change in Nepal. [Q.N. 9, 2070]
७. सामाजिक तथा सांस्कृतिक परिवर्तनको परिभाषा दिनुहोस् । नेपाली समाजमा सामाजिक तथा सांस्कृतिक परिवर्तनका प्रक्रियाबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define social and cultural change. Discuss the processes of social and cultural change in Nepal. [Q.N. 1, 2069]
८. संस्कृतिकरण र हिन्दूकरणबीचको भिन्नताबारे उल्लेख गर्नुहोस् ।
Differentiate between Sanskritization and Hinduization. [Q.N. 8, 2069]
९. नेपाली समाजमा सामाजिक परिवर्तनका तत्त्वहरूलाई उल्लेख गर्नुहोस् ।
Describe the factors of social changes in Nepalese society. [Q.N.6,2068]
१०. सामाजिक तथा सांस्कृतिक परिवर्तनको अर्थ के हो ? समाजमा सामाजिक तथा सांस्कृतिक परिवर्तनका प्रक्रियाहरू केके हुन् ?
What is the meaning of social and cultural change ? What are the process of social and cultural change in society ? [Q.N. 2, 2067]
११. शहरीकरणलाई परिभाषित गर्दै नेपालमा शहरीकरण प्रक्रियाको बारेमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define urbanization and explain the process of urbanization in Nepal. [Q.N. 12, 2067]
१२. संस्कृतीकरण र पश्चिमीकरणबारे तुलनात्मक निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write a comparative essay on Sanskritization & Westernization. [Q.N. 11, 2065]
१३. पश्चिमीकरणको बारेमा निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write an essay on westernization. [Q.N. 4(or), 2064]
१४. संस्कृतिकरण र पश्चिमाकरणमा के भिन्नता छ ?
What is difference between Sanskritization and westernization ? १० [Q.N. 7, 2061]
१५. पश्चिमाकरणको परिभाषा गर्नुहोस् । पश्चिमाकरण हिन्दूकरण भन्दा के कुरामा फरक छ ? छुट्याउनुहोस् ।
Define Westernization. How it is different from Hinduization ? १० [Q.N. 7, 2060]
१६. नेपालको सन्दर्भमा सांस्कृतिकरणलाई सामाजिक परिवर्तनको एक प्रक्रियाको रूपमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Discuss about sanskritization as a process of social charge in the Nepalese context. [Q.N. 1, 2059]
१७. हिन्दूकरण भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? चर्चा गर्नुहोस् ।
What do you mean by Hinduization? Discuss. [Q.N. 8, 2059]
१८. संस्कृतीकरण भनेको के हो ? चर्चा गर्नुहोस् ।

What is Sanskritization? Discuss.

[Q.N. 7, 2058]

१९. छोटो उत्तर दिनुहोस् : (Write short notes :)

(क) आधुनिकरण (Modernization)

[Q.N.12(c), 2072]

(ख) गैर हिन्दूकरण (Dehinduization)

[Q.N. 12(c), 2064]

(ग) गैर हिन्दूकरण (Dehinduization)

[Q.N. 10(b), 2061]

(घ) संस्कृतीकरण (Sanskritization)

[Q.N. 11(c), 2060]

Unit V: Major Religions and Festivals in Nepal and Their Sociological and Anthropological Implications

१. किरात धर्मका विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Explain the characteristics of Kirat Religion. [Q.N.4, 2072]
२. हिन्दु धर्मका विभिन्न सम्प्रदायहरूबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the various sects of Hindu religion. [Q.N.7, 2072]
३. नेपाली समाजको बडा दशैं पर्वको बारेमा वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe Bada Dashain festival of Nepali society. [Q.N.9, 2072]
४. इस्लाम धर्मका मुख्य सम्प्रदायबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the main sects of Islam religion. [Q.N. 5, 2071]
५. दशैं पर्वको सामाजिक-सांस्कृतिक महत्त्वबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the socio-cultural importance of Dashain festival. [Q.N. 6, 2071]
६. छठ पर्वको सामाजिक तथा सांस्कृतिक महत्त्वबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the social and cultural significance of Chhath festival. [Q.N. 12, 2071]
७. धर्म भनेको के हो ? हिन्दु धर्मका मुख्य सम्प्रदायहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is religion? Explain the main sects of Hindu religion. [Q.N. 1, 2070]
८. बुद्ध धर्मको विशेषताहरूबारे वर्णन गर्नुहोस् ।
Explain the characteristics of Buddhism. [Q.N. 6, 2070]
९. होली पर्वको सामाजिक तथा सांस्कृतिक महत्त्वबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the social and cultural significance of Holi festival. [Q.N. 8, 2070]
१०. लोसार पर्वको समाजशास्त्रीय महत्त्वबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the sociological significance of Lhosar festival. [Q.N. 10, 2070]
११. नेपालमा सहरिकरणको प्रक्रियाबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Discuss the process of urbanization in Nepal. [Q.N. 12, 2070]
१२. धर्मको परिभाषा दिनुहोस् । बौद्ध धर्मका मुख्य सम्प्रदायबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Define religion. Discuss the main sects of Buddhism. [Q.N. 6, 2069]
१३. छठ पर्वको सामाजिक-सांस्कृतिक महत्त्वबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the socio-cultural importance of Chhath festival. [Q.N. 7, 2069]
१४. ल्होसार पर्वको सामाजिक-सांस्कृतिक महत्त्वबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the socio-cultural importance of Lhosar festival. [Q.N. 9, 2069]
१५. क्रिस्चियन धर्मको मुख्य सम्प्रदायको बारेमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Discuss the main sects of Christian religion. [Q.N. 11, 2069]
१६. धर्म भनेको के हो ? बौद्धधर्मका मुख्य सम्प्रदायहरूको व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is religion ? Explain the main sects of Buddhism. [Q.N.3,2068]
१७. इस्लाम धर्मको विशेषताहरूबारे वर्णन गर्नुहोस् ।
Explain the characteristics of Islam religion. [Q.N.5,2068]

१८. हिन्दू धर्मका मुख्य सम्प्रदायहरूबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the main sects of Hinduism. [Q.N.9,2068]
१९. होली पर्वको सामाजिक-सांस्कृतिक महत्त्वबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the socio-cultural importance of Holi festival. [Q.N.11,2068]
२०. धर्म भनेको के हो ? हिन्दू धर्मका प्रमुख विशेषताहरूबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is religion ? Explain the main characteristics of Hindu religion. [Q.N. 4, 2067]
२१. होली पर्वको सामाजिक-सांस्कृतिक महत्त्वबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the socio-cultural importance of Holi festival. [Q.N. 9, 2067]
२२. बौद्ध धर्मका मुख्य सम्प्रदायहरूबारे व्याख्या गर्नुहोस् ।
Explain the main sects of Buddhism. [Q.N. 10, 2067]
२३. ल्होसार पर्वका प्रकारहरू र विशेषताबारे निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write an essay on the types and features of Loshar. [Q.N. 8, 2066]
२४. दशैंको सामाजिक-सांस्कृतिक महत्त्व वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the socio-cultural importance of Dashain. [Q.N. 8(or), 2066]
२५. उपयुक्त प्रसङ्गसहित नेपालका हिन्दू तथा बौद्ध धर्मावलम्बीबीचको सह-अस्तित्वपूर्ण सम्बन्धबारे निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write an essay on co-existence between the Hindu and Buddhist people of Nepal with suitable illustrations. [Q.N. 3, 2066]
२६. बौद्ध धर्मको मुख्य विशेषता उल्लेख गर्दै यसका शाखाहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Mention the main features of Buddhism and describe its branches. [Q.N. 7, 2066]
२७. इन्द्रजात्राको सामाजिक-सांस्कृतिक महत्त्वबारे चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss the socio-cultural significance of Indrajatra. [Q.N. 5, 2065]
२८. हिन्दू धर्मका प्रमुख विशेषताहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the main features of Hindu religion. [Q.N. 7, 2065]
२९. इस्लाम/मुसलमान धर्मका आधारभूत सिद्धान्तहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Mention the basic principles of Muslim religion. [Q.N. 10, 2065]
३०. बौद्ध धर्मका विभिन्न विशेषताहरूको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe various characteristics of Buddhism. [Q.N. 4, 2064]
३१. नेपाली समाजको तिहार पर्वको बारेमा वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe Tihar festival of Nepali society. [Q.N. 5, 2064]
३२. धर्मको परिभाषा दिनुहोस् । धर्मको विशेषता र कार्यहरूको विवेचना गर्नुहोस् ।
Define Religion. Discuss the characteristics and functions of religion. [Q.N. 8, 2064]
३३. नेपालमा मुसलमान धर्मको बारेमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Analyse the Muslim religion in Nepal. [Q.N. 8(or), 2064]
३४. हिन्दूहरूले चरा, जनावर र मानवहरूको पूजा गर्नुको समाजशास्त्रीय अर्थ दिनुहोस् ।
Give the sociological meaning of worshipping birds, animals and human being by Hindu people. [Q.N. 10, 2063]
३५. काठमाडौं उपत्यकामा 'इन्द्रजात्रा' को सांस्कृतिक महत्त्वबारे उल्लेख गर्नुहोस् ।
Write the cultural importance of 'Indrajatra' in Kathmandu valley. [Q.N. 11, 2063]
३६. धर्म भनेको के हो ? धर्म सामाजिक एकता कायम गर्ने र सामाजिक नियन्त्रण गर्ने प्रक्रिया बन्न सक्दछ ? व्याख्या गर्नुहोस् ।
What is Religion ? How religion becomes a mechanism of social integration and control ? Explain. [Q.N. 2, 2063]
३७. हिन्दू र बौद्ध धर्मबीच देखिने समानता र असमानताहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
Describe the similarities and dissimilarities between Hinduism and Boudhism. [Q.N. 5, 2062]
३८. ल्होसारबारे निबन्ध लेख्नुहोस् । Write an essay on Lhosar. [Q.N. 5(Or), 2062]
३९. दशैबारेमा टिप्पणी लेख्नुहोस् । Write a note on Dashain. [Q.N. 4, 2061]
४०. नेपालमा हिन्दूत्वको बारे चर्चा गर्नुहोस् । Describe Hinduism in Nepal. [Q.N. 7(Or), 2061]
४१. नेपालको धार्मिक सहिष्णुताबारे उपयुक्त उदाहरणसहित एक निबन्ध लेख्नुहोस् ।

Write an essay on the religious harmony in Nepal, with suitable illustrations.

४२. धर्मको परिभाषा गर्नुहोस् साथै हिन्दू समाजका दशैको महत्त्वबारे विवेचना गर्नुहोस् । १०
Define religion and elaborate the importance of Dashain in Hindu Society. [Q.N. 9, 2060]
४३. धर्मको परिभाषा दिनुहोस् र यसका विशेषता तथा कामको चर्चा गर्नुहोस् ।
Define religion and discuss its characteristics and functions. [Q.N. 2, 2059]
४४. नेपालमा दशै चाडपर्व कसरी मनाइन्छ ? चर्चा गर्नुहोस् ।
How Dashain festival is celebrated in Nepal? Discuss. [Q.N. 6, 2059]
४५. ल्होसार पर्वको बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । Discuss about Lhosar festival. [Q.N. 10, 2059]
४६. धर्मलाई परिभाषित गर्नुहोस् । समाजमा धर्मको अर्थको चर्चा गर्नुहोस् ।
Define religion. Discuss the function of religion in society. [Q.N. 3, 2058]
४७. छोटो टिप्पणी लेख्नुहोस् : (Write short notes :)
- (क) छठ (Chhath) [Q.N.12(a), 2072]
- (ख) इद (Id) [Q.N.12(b), 2072]
- (ग) इन्द्रजात्रा (Indra jatra) [Q.N.12(a),2068]
- (घ) बौद्धधर्मका आठ मार्गहरू (Eightfold paths of Buddhism) [Q.N.12(b),2068]
- (ङ) ल्होसार पर्व (Lhosar Festival) [Q.N.12(d),2068]
- (च) इस्लाम संस्कृति (Islam culture) [Q.N. 12(b), 2066]
- (छ) तिहार (Tihar) [Q.N. 12(c), 2066]
- (ज) ल्होसार (Lhosar) [Q.N. 12(c), 2065]
- (झ) इन्द्रयात्रा (Indrajatra) [Q.N. 12(a), 2064]
- (ञ) ल्होसार (Lhosar) [Q.N. 12(d), 2063]
- (ट) दसै वा इहि (Dashain or Ihi) [Q.N. 10(a), 2062]
- (ठ) ल्होसार (Lhosar) [Q.N. 10(a), 2061]
- (ड) इस्लाम (Islam) [Q.N. 10(d), 2061]

Unit VI: Brief Ethnographies of the Peoples of Nepal

१. धिमालको प्रमुख चाडपर्वहरू के के हुन् ?
What are the major festivals of Dhimal? [Q.N. 8, 2058]
२. नेवार समुदायको विवाह बारे वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the marriage ritual of Newar Community. [Q.N. 10, 2058]
३. शेर्पाको सामाजिक संरचनाका बारेमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
Discuss about social structure of Sherpas. [Q.N. 7, 2059]
४. नेवार जातिको सामाजिक संरचनाको वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the social structure of Newar. [Q.N. 11, 2059]
५. थारू समुदायका आर्थिक क्रियाकलापहरूको विश्लेषण गर्नुहोस् । १०
Analyse economic activities of Tharus. [Q.N. 8, 2060]
६. "गुरुङ वा मगर समुदाय नेपालको धनि सांस्कृतिक समूह हो ।" उपयुक्त उदाहरण दिई व्याख्या गर्नुहोस् । १०
"Gurung or Magar community is a rich cultural group in Nepal." Illustrate with suitable examples. [Q.N. 5, 2061]

७. गुरुङ संस्कृतिमा एउटा निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write an essay on the Gurung Culture. [Q.N. 5, 2063]
८. सांस्कृतिक भिन्नतालाई व्याख्या गर्दै थकाली र मगर जनजातिलाई तुलना गर्नुहोस् ।
Compare Thakalis with Magars analysing their cultural differences. [Q.N. 9, 2063]
९. गुरुङ संस्कृतिको बारेमा छोटो वर्णन गर्नुहोस् ।
Write a short description of Gurung culture. [Q.N. 7, 2064]
१०. गुरुङ जातिको सांस्कृतिक विशेषताहरू वर्णन गर्नुहोस् ।
Describe the cultural features of the Gurungs. [Q.N. 9, 2065]
११. शेर्पा जातिको सामाजिक-सांस्कृतिक विशेषताबारे निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write an essay on the socio-cultural features of the Sherpa. [Q.N. 6, 2066]
१२. नेवारी समाज र संस्कृतिबारे निबन्ध लेख्नुहोस् ।
Write an essay on the Newari society and culture. [Q.N. 9, 2066]
१३. गुरुङ जातिका बारेमा सङ्क्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् ।
Discuss briefly about Gurung. [Q.N.10,2068]
१४. छोटो उत्तर दिनुहोस् : (Write short notes :)
- (क) किराँती संस्कृति (Kirat culture) [Q.N. 12(b), 2065]
- (ख) नेवारी वा लिम्बू संस्कृति (Newari or Limbu Culture) [Q.N. 12(b), 2064]
- (ग) किरात धर्म (Kirat Religion) [Q.N. 12(d), 2064]
- (घ) राई संस्कृति (Rai culture) [Q.N. 12(a), 2063]
- (ङ) थारू संस्कृति (Tharu culture) [Q.N. 10(d), 2062, Q.N. 12(d), 2066]
- (च) लिम्बू संस्कृति (Limbu Culture) [Q.N. 10(c), 2061]
- (छ) गुरुङ समुदाय (Gurungs Community) [Q.N. 11(a), 2060]